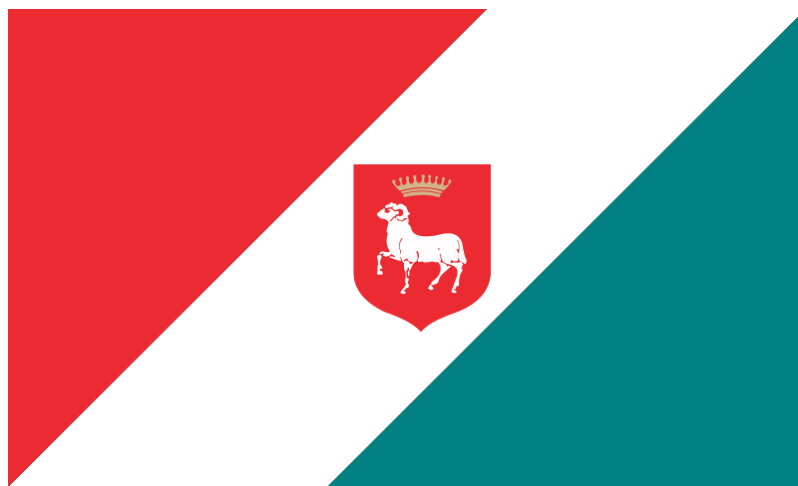

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI OSTRÓWEK

**Gmina KARCZEW
Powiat OTWOCK
Województwo MAZOWIECKIE**

Ostrówek 2010

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Ogólna charakterystyka sołectwa
- III. Analiza zasobów wsi
- IV. Diagnoza aktualnej sytuacji naszego sołectwa
- V. Analiza SWOT
- VI. Wizja rozwoju naszej wsi
- VII. Wizja stanu docelowego
- VIII. Cel planowanych inwestycji

I. Wstęp

Głównym celem przygotowania „Planu Odnowy Miejscowości” jest możliwość skorzystania z szansy poprawy warunków życia mieszkańców Ostrówka, zwrócenia uwagi na bardzo ważne aspekty naszego życia, a szczególnie wpojenie ich młodemu pokoleniu. Wdrażanie planu odnowy i rozbudowa infrastruktury to strategiczny cel, który pozwoli wyzwolić drzemiące pokłady inicjatyw społecznych w realizowaniu programu wyrównującego szanse, skierowanego na obszary wiejskie.

W planie chcemy zwrócić uwagę na ważne czynniki kształtujące nasze życie, świadomość, przynależność do danej społeczności, a więc :

- uwarunkowania ekologiczne (położenie w obrębie Mazowieckich Parków Krajobrazowych)
- uwarunkowania historyczne
- uwarunkowania społeczne (dążenie do większej integracji mieszkańców, poprzez wspólne działanie, świadomość równych szans rozwojowych)

W rezultacie wdrożenie planu przyczyni się z całą pewnością do rozwoju naszej miejscowości, rozwoju małej przedsiębiorczości, tworzenia nowych miejsc pracy, aktywizacji społeczeństwa.

„Aleja poległych żołnierzy znanych i nieznanych z okresu II wojny światowej, znajdująca się na miejscowym cmentarzu parafialnym (1939-1945)s

II. Ogólna charakterystyka sołectwa

Sołectwo Ostrówek to obszar niewielkiej wsi , rozciągający się w środkowym odcinku doliny rzeki Wisły. Obszar jaki zajmuje wzdłuż brzegu rzeki stanowi część otuliny Zespołu Mazowieckich Parków Krajobrazowych. Leży w odległości około 35 km od Warszawy, 15 km od Urzędu Gminy w Karczewie, 20-25 km od jednostek samorządu powiatowego. Wieś zamieszkuje na stałe 203 osoby w tym zameldowanych jest tylko 173 osób (92 kobiety, 81 mężczyzn), pozostałych 8 osób przebywa na terenie sołectwa w okresie od maja do października (właściciele nieruchomości tu położonych).

„Aleja kasztanowa złożona z 12 kasztanowców (pomników przyrody), pamiętająca czasy Powstania Styczniowego 1863r. stanowiąca dojazd do dawnego dworu dziedzica Jerzego Eggerta”

LOSY WSI NA PRZESTRZENI WIEKÓW

Miejscowość a następnie wieś ma bardzo starą i bogatą przeszłość historyczną. Od początku istnienia naszej Ojczyzny tu przebiegały i krzyżowały się szlaki komunikacyjne ze wschodu na zachód, z południa na północ Europy. Miejscowość z racji swego położenia targana była walkami o utrzymanie władzy między książętami mazowieckim, najazdami i przemarszami wojsk. Takie wydarzenia jak „potop szwedzki”, wojna polsko-rosyjska 1792 i 1794 w obronie Konstytucji 3 Maja, wojna polsko-austriacka 1809 r. , dwie wyprawy Napoleona na Moskwę 1807 i 1812, powstania narodowe w listopadzie 1830r, a szczególnie Powstanie Styczniowe

1863 r., zaraza morowa w 1708 i ostatnie wydarzenia nowoczesnej Europy I i II wojna światowa – odcisnęły piętno na rozwoju miejscowości i na losach jej mieszkańców.

Pierwsze wzmianki o miejscowości sięgają odległych czasów, już biskup poznański Bogufał II z rodu Porajów, chcąc zatroszczyć się o najdalej wysuniętą na południe swoją parafię w Górze, wyposażył ją w okoliczne wsie i tereny w promieniu 20 km od Góry po obu stronach rzeki - przeznaczonym do zaludnienia. Doposażenie parafii górskiej w te tereny datowane jest na rok 1242, nie ma co prawda daty powstania parafii, Alenie ma przeszkód by sądzić że jeszcze Bolesław Kędzierzawy, a najpóźniej jego krótko żyjący syn Leszek ufundował tutejszą parafię, którą w połowie XIII uważano już za istniejącą i uposażoną od dawna. Istnieją dokumenty z roku 1252 zawierające wzmiankę o powstających tu sadach owocowych. Założenie wsi datuje się na rok 1410, początkowo nosiła ona nazwę Ostrów. Prawdopodobnie nazwę tę zawdzięcza ostro zakręcającemu w kierunku północno-zachodnim korytu Wisły. Wieś należała początkowo do podstolich Ziemi Czerskiej. Jako pierwszego właściciela dokumenty wymieniają podstolego czerskiego Aleksego Ciołka – 1530 r. następnym był pod koniec XVI w i na początku XVII Jakub Pilichowski, którego proboszcz ówczesny parafii górskiej Paweł Klembicius pozywał przed Sąd Królewski w Czersku za nie płacenie dziesięciny kościołowi parafialnemu w Górze. (1602-1604). Kolejni właściciele to rodzina Leśniowolskich, z których Hieronim był chorążym Ziemi Czerskiej. Po śmierci Hieronima jego czterej synowie zadłużyli majątek na rzecz rodziny Piotrowskich, która przejmuje go w dzierżawę.

Biskup poznański Stefan Wierzbowski – nowy właściciel Góry (Nowej Jerozolimy) przez 7 lat prowadził z synami Hieronima Leśniowolskiego oraz rodziną Piotrowskich negocjacje w sprawie zakupu wsi Jelit (później Kępa Gliniecka) i Ostrowa. Wreszcie doszło do sfinalizowania zakupu wsi, gdyż Leśniowolscy przekazują ostatnie swe udziały w majątku na rzecz braci z kongregacji Św. Filipa Neriusza w Nowej Jerozolimie czyli Górze Kalwarii – 1678 r.

Biskup Wierzbowski polecił wybudować w Ostrówku kościół filialny parafii górskiej co nastąpiło w 1678r . Kościół ten został podmyty przez fale Wisły i wpadł do rzeki w 1792 r.. W tym samym roku ksiądz Józef Okoński odbudował kościół. W wyniku podziałów porozbiorowych polski kościół w Ostrówku staje się odrębną parafią pod wezwaniem Św. Izydora – 25 VI 1798 r. W skład parafii weszły Kosumce, Ostrówek, Glinki i Władysławów. Pożar w 1812 r. prawdopodobnie związany ze stacjonowaniem wojsk i w roku następnym powódź, dokonały spustoszenia wsi . Zabudowania kościelne, a także chaty włościan wyremontował wielce zasłużony dla Ostrówka proboszcz Jan Nepomucen Strus, będący proboszczem do 1866 r. Za jego kadencji wody wiślane znów podmyły kościół i dlatego wzniesiono nową świątynię z dala od brzegu rzeki – 1850. Ta spłonęła w 1931. Na jej miejscu postawiono kościół murowany, który funkcjonuje od 1932 do dziś.

W Ostrówku istniał folwark należący do biskupów płockich, który został im odebrany przez rząd carski za udział w Powstaniu Styczniowym i przekazany oficerowi rosyjskiemu Dubrowinowi. Z ostatnią przedstawicielką tej rodziny ożenił się polski oficer Jerzy Izidor Eggert (1900-1974), który był ostatnim dziedzicem Ostrówka. .

Po wojnie majątek został rozparcelowany, dwór rozebrany, a po całym siedlisku pozostały tylko fragmenty alei kasztanowej i lipowo-jesionowej.

W Ostrówku w różnych odstępach czasu istniały trzy mosty drewniane, niszczone przez płynącą krę lodową. Tu również ulokowane były magazyny królewskich składów żup solnych. Nad brzegiem rzeki pracował młyn wodny, wieś miała pocztę. Przez jakiś czas wieś była siedzibą gminy wiejskiej. Dziś to mała cicha wioska o wspaniałej przeszłości historycznej, o której szumią drzewa w zabytkowych alejach.

„Postument upamiętniający bitwę pod Ostrówkiem 2-3 maja 1809 r. o szaniec austriacki broniący dostępu do mostu na Wiśle, ufundowany przez okolicznych mieszkańców w dwusetną rocznicę tych wydarzeń – 3 maja 2009 r. ”

III. Analiza zasobów wsi

<i>Rodzaj zasobów</i>	<i>Brak</i>	<i>Jest o małym znaczeniu</i>	<i>Jest o dużym znaczeniu</i>
<i>Środowisko przyrodnicze</i>			
Walory krajobrazu			X
Walory przyrodnicze			X
Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X
Gleby			X
Kopaliny	X		
<i>Środowisko kulturowe</i>			
Walory architektury wiejskiej i osobliwości kultur.			X
Walory zagospodarowania przestrzennego			X
Zabytki			X
Zespoły artystyczne	X		
<i>Dziedzictwo religijne i historyczne</i>			
Miejsca, osoby i przedmioty kultu			X
Święta, odpusty, pielgrzymki			X
Tradycje, obrzędy, gwara		X	
Legendy, podania i fakty historyczne			X
Ważne postacie historyczne			X
Specyficzne nazwy		X	
<i>Obiekty i tereny</i>			
Działki pod zabudowę mieszkaniową		X	
Działki pod domy letniskowe	X		
Działki pod zakłady usługowe i przemysł	X		
Pustostany mieszkaniowe, magazynowe i poprzemysłowe	X		
Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny)	X		
Place i miejsca publicznych spotkań			X
Miejsca spotkań i rekreacji			X
<i>Gospodarka, rolnictwo</i>			
Specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X	
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X		
Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X		

Sąsiedzi i przyjezdni			
Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X
Ruch tranzytowy			X
Przyjezdni stali i sezonowi		X	
Instytucje			
Placówki opieki społecznej	X		
Szkoły	X		
Dom kultury	X		
Inne	X		
Ludzie, organizacje społeczne			
OSP	X		
KGW	X		
Stowarzyszenia	X		
Darczyńcy i sponsorzy	X		

„Most kolejowy spinający oba brzegi Wisły, wybudowany w 1952 – widok od strony Ostrówka”

**„Most kołowy, wybudowany w 1953r. – jest częścią trasy krajowej nr 50, łączącej Berlin i Moskwę .
Czynione są starania aby most ten otrzymał nazwę Gen. Michała Sokolnickiego – głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Ostrówkiem 203 maja 1809 r. - widok od strony Ostrówka”**

IV. Diagnoza aktualnej sytuacji naszego sołectwa

Co ją wyróżnia?	Kościół i cmentarz parafialny, mogiły poległych w II wojnie światowej, miejsca pamięci narodowej związane z bitwą o szaniec w maju 1809r. , zbiorowa mogiła poległych żołnierzy austriackiego pułku Baletka i żołnierzy Księstwa Warszawskiego. Monument upamiętniający bitwę 2 i 3 maja 1809r. , położenie nad Wisłą, dwie przeprawy mostowe(kolejowa i drogowa), tranzytowa trasa krajowa i droga wojewódzka
Jakie pełni funkcje	Mieszkańców (sypialniana)- większość mieszkańców wyjeżdża do pracy w okolicznych miastach: Góra Kalwaria, Piaseczno, Konstancin, Warszawa, Otwock i Karczew.; odpoczynku weekendowego, rekreacyjną (głównie wędkarstwo): sadowniczo-ogrodniczą
Kim są mieszkańcy	W połowie rodowici, odnotowani w księgach parafialnych, jako potomkowie starych rodów osiadłych w okolicy, i osiedleńcy z racji zawarcia związków małżeńskich bądź budujący nowe domy po II wojnie światowej
Co daje utrzymanie?	Głównie praca poza miejscem zamieszkania ; emerytura, renta, zasiłek w niewielkim stopniu uprawa ogrodnicza i sadownicza. W stopniu znikomym przydomowa hodowla zwierząt gospodarskich
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Bardzo związani ze swoją parafią pod wezwaniem Św. Izydora, zaangażowani w organizację uroczystości związanych z liturgią i obrzędami w kościele katolickim, działa Rada Parafialna i kółka różańcowe, odczuwalny jest brak świetlicy wiejskiej
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Spotkania, dyskusje, zebrania wiejskie i parafialne
Jaki wygląd ma nasza wieś?	Zabudowa siedliskowa i jednorodzinna, schludna, dużo zieleni, mieszkańcy w większości dbają o swoje obejścia
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Budowa ołtarzy do procesji Bożego Ciała, poświęcenie pól, jasełka obrzędy wielkopostne, wielkanocny śmigus-dyngus, sprzątanie świata, strzelanie w Nowy Rok i spotkania przy lampce szampana na wale wiślanym, wianki i topienie Marzany, odpusty w dniu Św. Izydora, dzień wszystkich świętych i obrzędy liturgiczne na miejscowym cmentarzu, poświęcenie aut i motocykli, obchody rocznicowe wydarzeń historycznych
Jaki wygląd mają mieszkania i obejścia?	Obejścia odzwierciedlają charakter i stan majątkowy ich właścicieli, istnieją domostwa nowoczesne, zadbane, oraz takie gdzie bieda kształtuje byt i świadomość mieszkańców (brudne, obskurne, zaniedbane) bez szans na poprawę
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Różny- są okolice zadbane i czyste, ale i takie, które urągają zdrowemu rozsądkowi z winy samych mieszkańców, oraz przyjezdnych (brzegi rzeki systematycznie zaśmiecane przez weekendowych
Jakie jest rolnictwo?	Rozdrobnione, mało powierzchniowe, przy obecnych tendencjach niskich cen skupu produktów rolnych zanikające
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Bardzo słabe – ograniczony dojazd do gminy, brak komunikacji autobusowej z Górą Kalwarią, czy Warszawą. Dość dobre połączenie autobusowe z Warką, Zwoleniem czy Zamościem
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Z uwagi na brak świetlicy, placu zabaw i rekreacji – ograniczone możliwości działania w tym zakresie. Część młodzieży bierze czynny udział w życiu liturgicznym kościoła, znaczna część organizuje czas wolny we własnym zakresie, uczestniczą w zabawach w sąsiednich wsiach.

V. Analiza SWOT

Silne strony • Doskonałe położenie geograficzne• bliskość miasta Warszawy• bliskość miasta Góra Kalwaria• połączenie mostowe z Górą Kalwarią• położenie nad Wisłą• przebieg drogi tranzytowej i wojewódzkiej• otulina parku krajobrazowego• kościół i cmentarz parafialny Szanse • wykorzystanie naturalnych zasobów przyrodniczych do rozwoju turystyki, rekreacji i agroturystyki• dostęp do środków unijnych• wykorzystanie wału wiślanego do budowy ścieżki spacerowo-rowerowej• rozwój drogi wodnej na Wiśle• zagospodarowanie terenów nadwiślańskich (plaża, place sportowe z zapleczem)• rozwój infrastruktury usługowej	Słabe strony • nieutwardzone drogi wewnętrzne, dojazdowe• niewystarczające oświetlenie wsi• brak kanalizacji• brak bezpiecznego placu zabaw dla dzieci• brak chodników, brak poboczy• brak świetlicy wiejskiej – głównego instrumentu integrującego mieszkańców• brak boiska sportowego• brak ogólnodostępnego Internetu szerokopasmowego Zagrożenia • Zły stan wałów przeciwpowodziowych,• Bezrobocie• Wzmożony ruch drogowy na trasach przelotowych• Zakwaterowanie na terenie wsi rodzin eksmitowanych z Karczewa niosących zachowania patologiczne i zagrożenie epidemiologiczne

VI. Nasze sołectwo za 10 lat - Wizja rozwoju naszej wsi

Marzę aby moja wieś ...

- była czysta, domy i obejścia zadbane, mieszkańcy tego świadomi
- była skanalizowana, lub zaopatrzona w kanalizacje indywidualną (małe oczyszczalnie ścieków), posesje zaopatrzone w pojemniki do segregacji odpadów
- miała rozbudowane oświetlenie dróg
- miała utwardzone drogi wewnętrzne
- miała sieć chodników wzdłuż dróg i oznakowane przejścia dla pieszych
- posiadała ścieżkę spacerowo-rowerową z oświetleniem , poprowadzoną na wzmocnionym wale wiślanym
- posiadała nowoczesną i przestronną świetlicę wiejską kawiarenką internetową

- posiadała plac rekreacyjny dla dzieci i młodzieży z wyposażeniem dla każdej grupy wiekowej (plac zabaw, kort tenisowy, boisko sportowe – zimą lodowisko
- posiadało bogato wyposażoną Izbę Pamięci Narodowej z patronatem 3 Pułku Piechoty Rekonstruktorów Wojsk Księstwa Warszawskiego z W-wy
- posiadała plażę piaszczystą nad brzegiem Wisły, z zapleczem sanitarnym i urządzeniami plażowymi
- posiadała zaplecze w postaci magazynu bezpieczeństwa na wypadek powodzi wyposażony w sprzęt i urządzenia i materiały (worki z piaskiem, łopaty, szpadle, piły mechaniczne, agregaty prądotwórcze, moto-pompy, węże strażackie, kosiarki spalinowe oraz spalinowy pług śnieżny)
- została objęta programem zakładania gniazd bocianich
- w osobie mieszkańców była świadoma konieczności ochrony środowiska naturalnego

Byłbym szczęśliwy ...

- gdyby wszyscy uwierzyli w spełnienie w/w/ marzeń
- gdyby współpraca z Radą Gminy była bardziej profesjonalna i fachowa i niosła za sobą przygotowanie i działanie merytoryczne o znacznym zaangażowaniu w budowę demokracji i społeczeństwa zintegrowanego w działaniu
- gdyby uwarunkowania historyczne mojej miejscowości został w pełni docenione i zagospodarowane tak jak na to zasługują aby ich promocja wyglądał tak jak np. na zachodzie Europy – w Hiszpanii – pod Somosierrą, Madrytem i Saragossą, w licznych miastach Francji, Niemczech- Bawarii, Wirtembergii, Włoch, Węgier, Czech, Austrii i Słowacji

***„Zbiorowa mogiła
żołnierzy polskich,
francuskich i
walońskich, poległych w
bitwie 2-3 maja 1809 r.
50 żołnierzy polskich
628 żołnierzy
austriackich i innych
Mogiła została
odnowiona zaś kamień z
napisem ufundowano z
okazji dwusetnej
rocznicy bitwy - 3 maja
2009r.***

VII. Wizja stanu docelowego

Jaka ma być nasza wieś za kilka lat?

Co ma ją wyróżniać?	Wieś przyjazna mieszkańcom i przyjezdnym, posiadająca rozwiniętą infrastrukturę techniczno-komunikacyjno-informacyjną, zaplecze usługowo-rekreacyjne, z odpowiednio wyeksponowanymi miejscami pamięci narodowej
Jakie ma pełnić funkcje?	Historyczno-poznawczą, mieszkaniową, rekreacyjno-wypoczynkową
Kim mają być mieszkańcy	Wykształceni, świadomi swoich korzeni historycznych, dumni ze swego pochodzenia, mili, uprzejmi, przedsiębiorczy
Co ma dać utrzymanie?	Praca w rozwijanej małej przedsiębiorczości i usługach (rozwój usług pamiątkarskich)
W Jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Powinna być zintegrowana społecznie i duchowo, podejmować inicjatywy społeczne, nieść sąsiedzką pomoc, uczestniczyć w zebraniach sołeckich
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Z udziałem ogółu mieszkańców wsi, z udziałem kościoła katolickiego, zgodnie z obowiązującym statutem sołeckim wsi.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Czysta, zadbane, atrakcyjna dla mieszkańców i przyjezdnym, zapewniająca warunki bytowe na miarę XXI wieku, z wyeksponowanymi miejscami pamięci narodowej
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	W celu zachowania dotychczasowych tradycji należy odpowiednio zachęcić dzieci i młodzież do czynnego w nich udziału i ich kultywowania, pielęgnowanie pamięci historycznej przez organizację imprez widowiskowych
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Zagospodarowane indywidualnie ale z zachowaniem charakteru wiejskiego, czyste, w miarę zadbane, wyposażone w infrastrukturę techniczną, estetyczne
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Otoczenie zadbane, wolne od zanieczyszczeń, zrehabilitowane starorzecze Wisły,
Jakie ma być rolnictwo?	Nisko-towarowe, ekologiczne, przyzagrodowe na potrzeby mieszkańców oraz przyjezdnym wypoczywających w miejscowości
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Rozwinięta sieć komunikacji autobusowej z najbliższymi miastami i miejscowościami
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Spędzanie wolnego czasu na placu zabaw i rekreacji, zajęcia w świetlicy wiejskiej z dostępem do Internetu, organizowanie widowisk i festynów, zawodów sportowych i konkursów artystycznych

„Ostrówek – widok na Wisłę”

VIII. Cel planowanych inwestycji.

Planowane inwestycje mają na celu przede wszystkim podniesienie warunków życia mieszkańców Ostrówka i utożsamianie się z historią tego miejsca. Można to osiągnąć poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej, poprawę estetyki centrum wsi (modernizacja świetlicy, budowa placu zabaw, boiska sportowego, budowa utwardzonych dróg i chodników, kanalizacji, wyeksponowanie miejsc historycznych), z jednoczesnym zachowaniem charakteru wiejskiej miejscowości, oraz poprawę stanu bezpieczeństwa i otaczającego wieś środowiska przyrodniczego (budowa oświetlenia ulic, wyposażenie w pojemniki na odpady). Wszystkie te działania mogą w przyszłości przyczynić się do wzrostu liczby mieszkańców, i przyjezdnych, do poprawy jakości życia, do rozwoju różnych zainteresowań.

Lp	Nazwa planowanego działania	Kolejność realizacji	Oczekiwane rezultaty	Źródła finansowania planowanych	Koszt w złotych
1.	Budowa nowej bądź modernizacja istniejącej świetlicy wiejskiej, jej wyposażenie i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	1	Zintegrowanie społeczeństwa, zorganizowanie dzieciom i młodzieży zajęć w wolnym czasie	Budżet gminy, środki unijne, fundusz sołecki	200.000
2.	Wybudowanie i wyposażenie placu rekreacji i zabaw dla dzieci	1	Poprawa warunków życia	Budżet gminy, środki unijne, fundusz sołecki	15.000
3.	Budowa boiska sportowego	1	Poprawa warunków życia	Budżet gminy, środki unijne, fundusz sołecki	20.000
4.	Budowa utwardzonych nawierzchni dróg lokalnych	2	- poprawa warunków życia i pracy - poprawa stanu bezpieczeństwa - poprawa estetyki miejscowości	Budżet gminy	
5.	Budowa kanalizacji	2	- poprawa warunków życia - poprawa stanu środowiska przyrodniczego	Budżet gminy, środki unijne	
5.	Rozbudowa oświetlenia	2	poprawa warunków życia - poprawa stanu bezpieczeństwa	Budżet gminy	
6.	Inwestycje służące rozwojowi turystyki i rekreacji, podkreślające znaczenie historyczne miejscowości	2	promocja wsi, zwiększony ruch turystyczny, utrwalenie tożsamości historycznej	Budżet gminy, środki unijne	